

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.1723/2016/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Katona Sándor, a tanács elnöke
. Kiss Sándor, előadó bíró
. Pálosi-Magyar László, bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2017. március 30.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más
bűncselekmények

Terhelt(ek): vádlott neve

Első fok: éti Törvényszék, 3.B.418/2010/167., ítélet, tárgyalás,
2015. szeptember 25.

Másodfok: Ítéltábla, Bf.I.83/2016/7., ítélet, nyilvános ülés,
2016. szeptember 21.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára, hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott neve ellen folyamatban volt büntetőügyben vádlott neveterhelt védője felülvizsgálati indítványát elbírálv a Kúria a Kecskeméti Törvényszék 3.B.418/2010/167. számú és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.83/2016/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] A Kecskeméti Törvényszék a 2015. szeptember 25. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 3.B.418/2010/167. számú ítéletével vádlott neveterheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli csalás büntetében [2012. évi C. törvény - a továbbiakban Btk. - 373. § (1) bekezdés,

(2) bekezdés bc) pont, (6) bekezdés b) pont], folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont], 3 rendbeli sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont], 3 rendbeli csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont], sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont], 6 rendbeli sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont], csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont], gazdasági tevékenységből származó tartozás fedezetének elvonása büntetében [Btk. 405. § (1) és (2) bekezdés] és 3 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). A terheltet ezért halmazati büntetésül 5 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 100 napi tétel pénzbüntetésre, 5 év közügyek gyakorlásától eltiltásra és 5 év gazdasági társaság vezetője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés 1 napi tételének összegét 20.000 forintban állapította meg. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés 2/3 részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő napban jelölte meg. Ugyanakkor a terheltet 2 rendbeli sikkasztás büntette [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt ellene emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a magánfél polgári jogi igényéről, az eljárás során lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] A törvényszék ítélete ellen bejelentett ellentétes irányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a 2016. szeptember 21. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott Bf.I.83/2016/7. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta. A tényállás I/1. pontjában foglalt vagyon elleni bűncselekményt folytatólagosan elkövetettnek, a tényállás II/1. és III/7. pontjában foglalt cselekményt a Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont és (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő 2 rendbeli sikkasztás büntetéknek, a tényállás III/1. pontjában foglalt cselekményt a Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) és (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő sikkasztás büntetéknek, a hamis magánokirat felhasználása vétségének minősített cselekményt 2 rendbelinek - melyből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett - minősítette, a tényállás I/2. pontjában foglalt cselekmény megnevezését tartozás fedezete elvonása büntetéknek nevezte meg, a terhelt szabadságvesztésének tartamát 7 évre súlyosította, a terheltet gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól tekintette eltiltottnak, módosította az elsőfokú ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezéseit, míg az elsőfokú ítélet fellebbezések folytán felülbírált további részeit helybenhagyta.
- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen vádlott nevet terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt. Indítványát a védő a

Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapította és arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a terhelt cselekményei minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt a terhelttel szemben törvénysértő - eltúlzottan súlyos - büntetést szabott ki. Részletes jogi érvekkel alátámasztott indítványa elsődlegesen arra irányult, hogy a Kúria a megtámadott határozatot változtassa meg és

- a terhelt valamennyi cselekményét az elkövetésükkor hatályban volt korábbi Btk. alapján minősítse;
- a tényállás I/1. pontjában írt cselekményeket a korábbi Btk. 330. §-a szerinti hitelsértés vétségének vagy a 297/A. § szerinti hitelezési csalás büntettének minősítse;
- a tényállás II/2. pontjában írt cselekményt a korábbi Btk. 330. §-a szerinti hitelsértés vétségének minősítse;
- mindezekre figyelemmel a terheltre kiszabott büntetés mértékét jelentősen enyhítse.

Másodlagosan - amennyiben a célzott határozat Kúria általi meghozatalára nincs lehetőség - a támadott határozat hatályon kívül helyezésére és az első fokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására utasítására tett indítványt.

- [4] A Legfőbb Ügyészség BF.1634/2016/1. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak jelölte meg és a támadott határozat hatályában fenntartására tett indítványt. Az átiratban foglaltak szerint törvényben kizártak a felülvizsgálati indítványnak azok az érvei, amelyek a jogerős határozatban rögzítettekkel ellentétes tényadatokon alapulnak. Az anyagi jogi támadásokat illetően a Legfőbb Ügyészség sem az egyes cselekmények jogi minősítését vitató, sem pedig az alkalmazandó jog kérdéskörét feszegető érvekkel nem értett egyet és részletes jogi érveléssel támasztotta alá a jogerős határozatban elfoglalt álláspontok helyességét.
- [5] vádlott neveterhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra tett észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat változatlanul fenntartotta.
- [6] vádlott neveterhelt védője felülvizsgálati indítványa alapján eljárva a Kúria a Be. 420. §-ában foglaltak szerint tanácsulésen, a felülvizsgálati indítványban foglalt okokból, valamint a hivatalból vizsgálandó, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt feltétlen eljárási szabálysértések szempontjából bírálta felül a támadott határozatot [Be. 423. § (4) és (5) bekezdése]. Felülbírálata során a Kúria az utóbb említett körbe eső eljárási szabálysértést nem észlelt, a védő felülvizsgálati indítványát pedig - maradéktalanul egyezően a Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtettekkel - részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.
- [7] A védő felülvizsgálati indítványában foglaltakra figyelemmel is szükséges röviden rögzíteni a felülvizsgálat mint jogorvoslat jellegét, törvényi kereteit.
- [8] A büntetőeljárási törvényben a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, mely - szemben pl. a fellebbezéssel, mely bármely okra

alapítható - érdemben kizárólag a törvényben meghatározott okokból megengedett. A Kúriának ekként elsődlegesen abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltak érdemben vizsgálhatók-e.

- [9] A felülvizsgálat okai az eljárási törvényben tételesen megjelöltek, azokat a Be. 416. § (1) bekezdése sorolja fel. A felülvizsgálati okok itteni köre teljes, az egyéb okkal nem bővíthető.
- [10] A Be. 423. § (1) bekezdésében írtak értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.
- [11] A Be. 419. § (1) bekezdése értelmében irányadó Be. 388. § (2) bekezdése a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítás lehetőségét kizárja.
- [12] E szabályokból következően a felülvizsgálati eljárásban csakis jogkérdések vizsgálhatók, melyek tényalapját kizárólag a jogerős határozat tényállásában megállapítottak képezhetik. Az ítéletben rögzített tényállás, az annak megállapításához vezető út, a bizonyítás teljessége, a bizonyítékok mikénti értékelése és elfogadása e jogorvoslati eljárásban vitássá nem tehető.
- [13] A védő felülvizsgálati indítványában annak törvényi alapjaként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozott. E törvényhely a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen lehetővé teszi a felülvizsgálatot, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt a terhelttel szemben törvénysértő büntetést szabtak ki. A védő felülvizsgálati támadása e körbe eső, tehát törvényes felülvizsgálati okra hivatkozó, tehát a felülvizsgálatnak helye van.
- [14] Ugyanakkor a védő a felülvizsgálati ok taglalása során olyan érveket is felhozott, amelyek érdemi vizsgálata a korábban ismertetett jogi szabályozás tükrében érdemben nem megengedett.
- [15] A felülvizsgálati bíróság tényálláshoz kötöttsége, a tényállásban rögzítettek támadásának tilalma nem engedi meg azon kérdéskörök érdemi felülbírálását, amelyek a jogerős határozatban megállapított történeti tények mikénti megállapítását vitatják.
- [16] Az e körben kialakult bírói gyakorlat e körbe tartozónak tekinti a külvilágban megjelenő történések mellett az ehhez kapcsolódó pszichikai viszonyt, az érintettekben kialakuló ún. tudati tényeket is (szemben az ugyancsak a tudatban kialakuló, de jogi kategóriákhoz közvetlenül kapcsolódó ún. jogi tudati tényekkel). Az előbbieket jellemzője, hogy megállapításuk bizonyítás eredménye, azokkal kapcsolatos álláspontját a bíróság a bizonyítékok mérlegelésének eredményeként alakítja ki.
- [17] Az ekként kialakított bírói álláspont a felülvizsgálati eljárásban nem támadható, az e körbe eső támadások a törvény által kizárt körbe esőek, az ekkénti érvek ezért érdemben nem is vizsgálhatók. A kifejtettek a jogerős határozat valamennyi e körbe eső megállapítására vonatkoznak. Nincs jelentősége annak, ha - esetleg határozatszerkesztési hiba folytán - nem az ítélet tényállásként

megjelölt részében, hanem az ítélet más részén, akár a jogi indokolás keretében szerepelnek. A rögzítés helyének ténye az említett körben tett megállapításokat nem teszi a felülvizsgálati eljárásban is szabadon elbíráلható jogi tudati tényné, azok megmaradnak a felülvizsgálati eljárásban támadhatatlan történeti tudati tények körében.

- [18] A jelen ügyben hangsúlyosan e körbe eső - és a későbbieket előre vetítve a terhelt cselekményei minősítését meghatározó - az az ítéleti megállapítás sor, amelynek lényege szerint a terheltnek csalásként értékelte cselekményei elkövetésekor sem teljesítési képessége, sem teljesítési készsége nem volt. Az elsőfokú bíróság e körben az általa részletes bizonyítást követően a bizonyítékok mérlegelésével megállapított tényállásként megjelölt részben meglehetősen szűkszavúan fogalmazott (elsőfokú ítélet 30. oldal utolsó előtti bekezdése), azonban a bizonyítékok értékelése körében tett tényállási értékű megállapítások (elsőfokú ítélet 59. oldala) nem hagynak kétséget e tekintetben: az elsőfokú bíróság itt egyértelműen rögzítette és bizonyítékokkal támasztotta alá, hogy a terhelt teljesítési képességének hiánya bizonyítást nyert és részletezett anyagi körülményei teljesítési képességének hiányának megállapítását alapozták meg.
- [19] A védő ekként felülvizsgálati indítványában érdemi felülvizsgálatot lehetővé nem tevő módon érvelt, amikor a terhelt teljesítési képessége és készsége kapcsán a terhelt **telep 1-i**, 2016. szeptember 15-i észrevételeire hivatkozott és jogi okfejtése során ekkénti tényeket vett alapul.
- [20] A kifejtettek tükrében nem lehet kétséges, hogy a tényállásban foglaltak meg nem engedett támadását jelentőek azok a hivatkozások, amelyek szerint a **telep 1** ... helyrajzi számú ingatlan nem egyezik a **város** agrokémiai teleppel, ekként az áruk tárolási helye az eljárás során nem volt egyértelműen beazonosítva.
- [21] Mindebből következően a Kúria a terhelt védője által felvetett anyagi jogi kérdéseket (nevezetesen a terhelt cselekményei minősítését és az alkalmazandó anyagi jog kérdéskörét) a jogerős határozatban rögzített tényállás tényei alapul vétele mellett bírálta el, figyelmen kívül hagyva mindazon védői hivatkozásokat, melyek a tényállásban foglaltakkal ellentétesek voltak, vagy amelyek ott nem szereplő tényekre utáltak.
- [22] A terhelt védője a terhelt I/1. tényállásban írt cselekménye csaláskénti, illetve a I/2. pontbeli cselekménye gazdasági tevékenységből származó tartozás fedezetének elvonásakénti minősítését vonta kétségbe.
- [23] A Btk. 373. § (1) bekezdése értelmében a csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, míg a gazdasági tevékenységből származó tartozás fedezetének elvonása bűncselekményét a Btk. 405. § (1) és (2) bekezdéséből következően az, aki a gazdasági tevékenységből származó tartozás fedezetéül szolgáló vagyont részben vagy egészben elvonja és ezzel a tartozás kiegyenlítését részben vagy egészben

meghiúsítja.

- [24] A Kúria megállapította, hogy az eljáró bíróságok a terhelt védő által vitatott cselekményeit a büntető anyagi jog szabályaival összhangban minősítették az ismertetett törvényhelyek szerint.
- [25] A tényállás I/1. pontjában foglalt terhelti cselekmény tekintetében az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy a terheltnek felrótt teljesítési képesség és teljesítési készség hiányában magatartása maradéktalanul illeszkedik a Btk. 373. § (1) bekezdésében írtakba. A terhelt e vonatkozásban a sértettet megtévesztette, és magatartásával kárt is okozott.
- [26] A védő felülvizsgálati indítványában tulajdonképpen e megállapítást nem is vonta kétségbe, ellentétes minősítést célzó indítványa nem jogi, hanem ténybeli alapokon állt, amikor a terhelt teljesítési képességét és készségét állította. A korábban kifejtettek értelmében azonban az e vonatkozásban megállapított tények nem voltak érdemben vizsgálhatók, ekként a védő által hivatkozott hitelsértés bűncselekményének megállapítása fel sem merülhet, hiszen a terhelt nem a már felvett hitel fedezetét vonta el, hanem részéről a kölcsön csalárd felvétele történt.
- [27] A terhelt I/2. pontbeli cselekményének gazdasági tevékenységből származó tartozás fedezetének elvonásaként értékelése és az ennek megfelelő minősítés ugyancsak helytálló. Miként arra átiratában a Legfőbb Ügyészség is helytállóan rámutatott, a védő által hivatkozott 1978. évi IV. törvény 297. § (1) bekezdése szerinti tartozás fedezetének elvonása a 330. § szerinti hitelsértés vétségéhez speciális bűncselekmény, mivel a hitelsértés bűncselekménye megállapítására csak abban az esetben van lehetőség, ha a tartozás nem gazdasági tevékenységből származik, márpedig az irányadó tényállásból egyértelmű, hogy az a jelen esetben a **cég 1** tartozása gazdasági tevékenységével összefüggő és abból származó.
- [28] Ugyancsak törvényes álláspontot foglaltak el az eljáró bíróságok a terhelt tekintetében alkalmazandó anyagi jogi szabály megválasztásakor is, amikor a korábbi Btk. rendelkezéseivel szemben a jelenleg hatályos törvény rendelkezéseit alkalmazták. A Btk. 2. § (2) bekezdése értelmében ugyanis a bűncselekmény elkövetése idején hatályban lévő büntető törvénnyel szemben az elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvényt kell alkalmazni, ha annak alapján a cselekmény enyhébben bírálendő el. A jogerős határozatot hozó bíróságok maradéktalanul helyes érveléssel helyezkedtek arra az álláspontra, hogy a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb szabályok miatt az új büntető törvény a terhelt vonatkozásában enyhébb elbírálást eredményez, ekként alkalmazandó.
- [29] A védő ezzel az állásponttal szemben arra hivatkozott, hogy a hatályos Btk. 80. § (2) bekezdése értelmében határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó, és mivel a terhelt cselekményei elkövetésekor hatályos Btk. ekkénti rendelkezést nem tartalmazott, az elkövetéskor hatályos szabályok enyhébbek voltak. Emellett hivatkozott a védő arra is, hogy a büntetés enyhítésére vonatkozó szabályok figyelembe

vétele ugyancsak ezt az álláspontot támasztja alá.

- [30] A Kúria a védő érveivel e körben nem értett egyet. A mára egyértelműen kialakult bírói gyakorlat szerint a büntetés középértékére vonatkozó rendelkezés nem jelenti a büntetési tételkeretek szűkítését és nem gátolja a bíróságot, hogy belátása szerint értékelje a büntetés szempontjából jelentős körülményeket a büntetési tételkereten belül (BH 2016.3.). A büntetési középértékre vonatkozó rendelkezés ekként nem rontja le a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos rendelkezések változásának hatályát, ugyanakkor a terhelt vonatkozásában a büntetés enyhítésére vonatkozó szabályok figyelembe vétele szóba sem jöhet, mivel e jogintézmény alkalmazása a terhelt vonatkozásában fel sem merült.
- [31] A kifejtettekből következően a Kúria az eljáró bíróságok részéről büntető anyagi jogszabálysértést nem állapított meg, ennek hiányában pedig a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjából következően a terhelttel szemben alkalmazott büntetés mértéke nem volt vizsgálható, ezért a Kúria a védő által hivatkozott bűnösségi körülmények értékelésébe nem bocsátkozott.
- [32] A kifejtettek érveken alapulóan a Kúria a terhelt védője felülvizsgálati indítványának nem adott helyt és a támadott határozatot a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.
- [33] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [34] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. március 30.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó bíró, Dr. Pálosi-Magyari László s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
Schulz Oszkárné
tisztviselő